

پانوراما

فهاد گردوانی
2006/10/31

یەکم... شۆشگیر... فیدل کاسترو {1926/8/13} شۆشگیر بۇ ئەدەبى بە دۆئەنەكانى خۆى بلىن من زىندۇوم ، نەمردۇوم ، لە نەخۇشخانە رايگەيىاند [دۆئەنام مەندى منيان زوو راگەيىاند]. فیدل کاسترو سالى 1959 دەسەلاتى گرتە دەست و دېئى پاتىستاي روخاند.

دەدەن... مالئاوايى... يەكىن لە ئەستىرە كەشەكانى {پېشىنگدار} ئەدەبى كوردى ، مامۆستا ئەحمدە هەردى [2006/10/29-1922] كۆچى دەيى كەدەن ، مامۆستا بەرەمى كەم بۇ بەلام شۇنى تايىھەتنى خۆى لە ئەدەبى سەيیوان بە خاڭ سېئىردا. مامۆستا بەرەمى كەم بۇ بەلام شۇنى تايىھەتنى خۆى لە ئەدەبى كوردى كەردىپە و ھەتا ئەدەبى كوردى زىندۇو بىتت ، ناوى مامۆستا ئەحمدە ھەرىش ھەردىمەن. سېيەم... ديمۆكراسى... نولا دا سېلىغا جاران [ئۆياچى] كەوش بۇۋانە سەكاپىيا پېشىمى بۇو. خەلتكى بەرازىل ھەتىپىزىارد بۇ ئەدەبى بىتتە سەرۆكىيان . لە 1945/10/27 نە ئاوجەھى پېرىنامبۆكۈ لە دایك بۇوە. لە تەمەنلى 21 سالىدا پەنچەيەكى ئەدەستىدا كاتىك لە كارگەدى دروستكەرنى كەلۈپەلى ئۆتۈپىيل كارى دەكىد. ئەوكاتەدا بۇوە ئەنداپىكى چالاڭى سەنلىكى كەيىكاران .

چوارم... پەناھەندىمىي... پارىزگارى كاليفورنيا ، ئەكتەرى بەذابانگ [ئازۇنىڭ شوارزنيگەر]. ئەو كابرايە لە 1947 /7/30 لە دەرمەدە شارى {گراسى} ئەمسا [نوتريش] لە دایك بۇوە. نەسالى 1983 بۇوە بە ھاولاقى ئەمەرىكى و لە 1986/4/26 1986 كەچەخوشكى سەرۆكى ئەمەرىكى پېشىۋو {جۇن فەكتەدى} كەردى ھاوسەرى خۆى ، كەنلى {ماريا شريشقەر}. سالى 2003 ھەتىپىزىدردا لە سەرلىيستى پارتى كۆمارى ئەمەرىكى. ئەرى كوردىكى لە دایك بۇوى دىيار بەكىر يىا لە دایك بۇوى مەھاباد يىا لە دایك بۇوى قامىشلۇ ، بۇيى ھەمە بىتتە پارىزگارى شارى سەليمانى ، دەشكى ، كەركوك ، ھەۋىپەر . پىتىجمە... فەرىن بەردو ئاسمان... ئەو فۇركەيدە لە پايدەتختى نىجيرىيا ، ئەبوجا سوتا و بۇوە هوى مەندى زىاتر لە 120 مەۋە ، گوایە سەرۆكى مۇسلمانانى نىجيرىيا سولتانى سوکوتۇ {مەممەد مەكىدۇ} ئىتىدا بۇوە و سوتاوه ، خوا رەتكە ئەسىر زۇمى خستىيە ناو ئاڭر ، بەلام لە ئىزىز زۇمى دەيخاتە بەھەشتى پانوبەرىن .

شەشەم... بىتىھەرى... ئۇستىن بىتتەرسىنى ئەرەپىزى لە شارى دۆسەلەورەن ئەلمانىا بە رووتۇو قۇوتى بەشلارى يارى داکىدىنى كەدەن. بۇ تەماشاكلەران [چاولىيەكەدان] و وينەگەرەكان جىڭىڭى خۇشى و سەرسوپمان بۇو.

حەلتەم... ئازادى زىندانى... لە يەكىن لە زىندانەكانى [گىرتۇوخانە] سۈىدى كابرايەكى زىندانى ئەكەي بۇ چەند كاتىمېرىيەك ھاتە سەردىنى و چۈونە ئۇرمۇمىي يەكتېرىيەن و دەستىيان كەد بە [دابواردن] ، كاتىك گاردى زىندانخانەكە [حمدەنس] ، دەرگائى كەردىمە و ھەردو كەيىانى بە رووتۇوقۇوتى بىنى پشتاپىشت گەپاوه دواوه . كابراي زىندانى نازارەزايى خۆى دەرىپى و گۇوتى ئەكەم زۇقى تېكچوو. پاش ئەو كارەساتە ، زىندانى بۇ ئەدەبى ئازادى خۆى وەرىگەرىت لەكەن ھاوسەرەكە يىا دۆستەكە يىا يارەكە بىریار دار كەلەپەن بۇ دەرگائى ئەو ئۇورانە دروست بەكەن.